



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE ECCLESIA|| TRIVMPHANTE,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXX. Soluuntur obiectiones hæreticorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53909](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53909)

eum solo crucis signo. Quòd si addere vellemus miracula edita post primos quingentos annos, quæ referuntur à probatis auctoribus de S. Benedicto, Bernardo, Francisco, & aliis, nunquam finiremus.

CAPVT XXX.

Soluuntur obiectiones hæreticorum.

HIS, quæ dicta sunt, facile erit obiectiones hæreticorum, supra notatas, soluere. Ad PRIMAM igitur, quæ sumebatur ex eo, quòd crux dolorem & ignominiam Christo attulit, respondemus, si solùm crux attulit Christo dolorem & ignominiam, meritò esse execrandam: atqui attulisse etiam lætitiã & gloriam, propter Diabolum deuictum, & genus humanum redemptum; quæ lætitiã & gloria tanta fuit, vt dolorem & ignominiam illam priorem planè absorberit, vt patet.

Ad SECUNDAM, quæ sumebatur à similitudine eorum, quorum parentes in patibulis perierunt, qui impij videntur, si eiusmodi patibula honorarent, dico illa non esse similia; nam qui nunc in patibulis suspenduntur ex sententia iudicis, culpa sua suspenduntur, aut vera, aut certè in iudicio legitimè probata; præterea inuicti suspenduntur; denique ex ipsa morte nihil lucrantur, nisi pœnam & infamiam. At Christus non propter culpam veram aut probatam crucifixus fuit. Constat enim ipsum iudicem sæpius testatum, se nullam in eo causam inuenisse. Ad hæc Christus sponte sua se tradidit crucifixoribus, vt Patris obedientiam impleret, cum alioqui posset euadere, si vellet, vt notum est: quia cum diceret; *Ego sum*, omnes eius inimici ceciderunt retrorsum. Denique, Christus ex ipsa morte plurima bona retulit, vt diximus, & sibi, & nobis. Neque id solùm in Christi morte videmus, sed etiam in mortibus aliorum, qui propter Deum, aut patriam occiduntur. amici enim libentissimè instrumenta passionis eorum tanquam monimenta virtutis conseruant.

Ad TERTIVM argumentum, quòd honorare crucem sic quasi lætari de morte Christi, quemadmodum inimici eius faciebant, dico, nos nihil cum hostibus CHRISTI habere commu-

commu-

commune; nam cum gaudemus de Christi passione, non gaudemus de eo, de quo hostes eius gaudebant, sed de eo, de quo ipse gaudebat, id est, de triumpho eius, non de ignominia. Alioqui enim etiam nouimus Christo patienti esse compatiendum, & dolores eius piis lacrymis decorandos.

Ad **QVARTVM** argumentum dico, non sequi, si omnes cruces honoramus, oportere etiam nos honorare omnia præsepia, omnes spinas, omnes lanceas, omnes virgulas; nam omnes cruces adoramus, quia omnes sunt imago veræ crucis, in qua Dominus pependit; & præterea etiam ipsius Christi crucifixi, at præsepia, spinæ, lanceæ, & similia non sunt imagines Christi, nec etiam præsepis, spinarum, lancearum, & similium, quæ Christum tetigerunt. Ad imaginem enim non sufficit similitudo, sed requiritur, ut vnum exprimat ex alio. Quare frater non dicitur imago fratris, licet similes sint, quia vnus non est ab alio. Filius autem, quia non solum est similis patri, sed etiam ab eo prodiit; idcirco etiam dicitur, & est imago patris. Iam cruces omnes fiunt ad commendam illam primam, & sic imagines eius sunt: præsepia, lanceæ, & similia, non fiunt ad illa exprimenda, sed ad alios vsus, & idè nec imagines sunt. Quando autem pingitur vel sculpitur præsepe ad representandam Christi naturam, vel columna ad representandam flagellationem, quæ tunc præsepe & columna sunt imagines, non carent sub qua ueneratione.

Si petas, vnde est, quod pingimus, & adoramus cruces etiam sine Christo crucifixo; & non pingimus, nec adoramus præsepe, vel columnam sine Christo?

RESPONDEO, propter tres causas. **P**RIMO, quia cruces etiam sola refert ipsum Christum crucifixum: illa autem non faciunt. **S**ECUNDO, quia crux non habet alium vsus, quam representandi, præsertim post edictum Constantini de non crucifigendis hominibus: at illa alia habent alios vsus; & idè qui videret vnâ columnam depictam, non facile posset scire, quid illa significaret, an columnam Christi, an columnam Traiani, vel Hadriani, vel Herculis, vel aliorum. **T**ERTIO, quia (vt Athanasius quæst. 16. ad Antiochum dicit) cum accusamur, quod adorem lignum, possumus istud ostendere, nos colere figuram, non materiam, separabilem

duo illa ligna ab inuicem : quod in columna, lancea, spongia, & similibus, non tam facillè fieri possit.

Ad QVINTVM, de honorandis labiis Iudæ, & manibus eorum, qui Christum occiderunt, tum propter contactum sacri corporis, tum quia instrumenta fuere passionis, respondeo, inter crucem, & labia Iudæ, ac manus crucifixorum Christi, magnam esse differentiam, vt docet Thomas VValdensis tom. 3. tit. 13. cap. 120. nam crucem Dominus elegit, & amanter amplexus est, vt rem innoxiam deseruientem redemptioni: at labia Iudæ, & manus impiorum Christus non elegit, nec amauit, sed execratur, vt res impias & sceleratas. Nos autem illa solùm amare & honorare debemus, quæ Dominus amauit & honorauit.

SED possent respondere VViclestæ, paria esse labia Iudæ, & crucem. Nam vt labia Iudæ fuerunt instrumentum sceleris Iudæ, & alioqui in se non erant capacia culpæ; ita & crux fuit instrumentum sceleris Iudæorum: & sicut Dominus elegit crucem, non vt instrumentum sceleris, sed vt instrumentum passionis; ita quoque elegit labia Iudæ & manus interfectorum, non vt instrumenta sceleris, sed vt instrumenta passionis. Vnde Augustinus in Psalm. 34. dicit, Iudam à Christo electum, vt per eum impleret redemptionem nostram.

RESPONDEO igitur, differentiam in duobus consistere. PRIMO, quia labia Iudæ, & manus interfectorum Christi, non solùm instrumenta passionis erant, sed etiam partes illorum hominum impiorum, & idè non poterant honorari, vt instrumenta passionis, quin simul ipsi impij homines honorari viderentur: at crux, spinæ, columna, & similia non sunt partes illorum hominum, sed sunt res per se existentes, & natura sua innoxie, &c.

SECUNDO, quia in passione Domini possumus considerare actionem & passionem, quarum prior scelerata, posterior sanctissima fuit. Porrò labia Iudæ, & manus impiorum fuerunt instrumenta propinqua & immediata ipsius actionis sceleratæ; remota autem & mediata passionis salutaris: è contrariò crux, & clauis, & similia fuerunt instrumenta propinqua & immediata passionis sanctæ, & remota ac mediata actionis sceleratæ, vt patet; & idè labia Iudæ magis participant

SSSSS

pant

pant actionem, quàm passionem; & crux è contratio magis passionem, quàm actionem. Propterea crux simpliciter est venerabilis, labia Iudæ simpliciter detestanda.

Ad VLTIMUM, de magia & superstitione, dico, tantum abesse à magia signum crucis, vt potius eo signo omnis magia solvatur, vt ait rectissimè sanctus ATHANASIVS lib. de incarnatione Domini, & salutari eius aduentu: *Signo crucis, inquit, omnia magica compescuntur, &eneficia inefficacia sunt.* Et infra: *Veniat, qui istorum dictorum experientiam capere velit, & in ipsis prestigiis Dæmonum, & imposturæ Vaticiniorum, & in miraculis magia & tatur signo crucis ipsis deriso, nomenq; Christi inuocet; & videbit, quomodo eret metu Dæmones fugiant, Vaticinia conquiescant, magi &eneficia taceant.* Hæc ille. Scribit etiam Iacobus Sprenger in malleo maleficorum, part. 2. quæst. 1. cap. 2. magos & magas quâdo initiantur sacris Dæmonis, palam polliceri Diabolo pro tribunali sedenti, & coram testibus, se crucem Domini conculcaturos. quia videlicet, vbi crux honoratur, magicæ artes efficaces sunt.

Sciendum igitur est, ided esse superstitiosum & prohibendum, vt characteribus & figuris ad effectus aliquos producendos, vt magi faciunt, quia effectus illi nõ possunt esse naturales, quia characteres & figuræ non sunt operatiue naturaliter: nec proueniunt illi effectus à Deo, cum nulla talis Dei promissio reperiatur, nec Deus ab illis inuocetur, sed fiunt illa omnia à Dæmone, & characteres solùm deferuntur pro signo fœderis inter Diabolum & magos. At signum crucis operatur mirabilia, non ex virtute sua naturali, quæ habeat, vt figura quædam; nec vt signum pacti cum Dæmone, sed vt signum diuinitus institutum.

Ac, vt clariùs id percipiatur, nota, tres esse effectus crucis mirabiles. Primò, terret, & fugat Dæmones. Secundo, pellit morbos, & omnia mala. Tertio, sanctificat ea, quibus impeditur. Et quidem primum effectum ex tribus causis habet; ex apprehensione Dæmonis; ex deuotione hominis; & ex instituto Dei. Nam Dæmon vbi crucem videt, mox recedat, datur, cruce Christi se victum, spoliatum, ligatum, & conuictum fuisse. inde crucem timet & fugit, quomodo canis fugit lapidem & baculum, quo percussus fuit.

Dei

Deinde, vim habet crux ex opere operantis eo modo, quo vim habet oratio. Nam signum crucis est inuocatio quædam meritorum Christi crucifixi signo expressa. Loquimur enim corde, voce, & nutibus. Itaque opponere contra Diabolum signum crucis, est opponere meritum passionis Christi, id est, inuocare Deum per Christi merita contra Diabolum. Vnde effectus tunc magis procedit ex fide, & fiducia ac deuotione interiore, quam ex ipso caractere crucis; sicut quædam oramus voce, & impetramus, effectus tribuitur potius fidei & fiduciæ internæ, quam sono vocis. Et de his duobus modis nullum est dubium.

Existimo tamen, etiam tertio modo, id est, ex instituto Dei, & ex opere operato valere signum crucis contra Diabolum. Nam videmus Iudæos & Paganos sine vlla fide in Christum, solum intendentes facere, quod Christiani faciunt, fugisse Dæmones signo crucis, vt patet ex Nazianzeno orat. 1. in Iul. Epiphano hæres. 30. & Gregorio lib. 3. Dial. cap. 7. ex quo apparet, non deuotione aut fide operantis, sed ipso signo crucis fugatum Dæmonem.

Quare S. AVGVSTINVS lib. 83. quæstionum, quæst. 79. dicit, indictum à Deo Dæmonibus, vt cedat cruci, tanquam sceptro summi Regis; quomodo populi militibus cedunt, cum ab illis profertur signum Imperatoris: *Nec mirum est, inquit, quod hac signa valent, cum à bonis Christianis adhibentur, quando etiam cum vsurpantur ab extraneis, qui omnino suum nomen ad istam militiam non dederunt, propter honorem tamen excellentissimi Imperatoris valent. Cum autem non cedunt his signis huiusmodi potestates, Deus ipse prohibet occultis modis, cum id iustum atq; utile indicat. Nam nullo modo vlli spiritus audent hac signa contemnere. Contremiscunt hac vbiq; illa prospexerint.*

DICES; ergo erunt plura Sacramenta, quam septem. R. RESPONDEO, signum crucis non esse Sacramentum propriè dictum; tum quia non confert gratiam iustificantem; tum etiam, quia non habet effectum infallibilem, vt Augustinus dicit, & experientia etiam testatur.

Quantum ad morbos & cetera mala, quæ non possunt percipere vim signorum, dicimus ea fugari per crucem tanquam per signum fidei & fiduciæ, vel potius tanquam per in-

uocationem signo expressam. Christus enim promisit fidelibus se daturum quidquid peterent cum fide, & nominatum Marci ult. de morbis dixerat: *Serpentes tollent, super agrum manus imponent, & bene habebunt; & si mortiferum quid daberint, non eis nocebit.* Fideles igitur contra morbos, & reliqua mala implorant Dei auxilium per Christi meritum, & faciunt corde, ore, & nutibus. Et quia tunc effectus non producit ex opere operato, more Sacramentorum, sed opere operantis, idem non infallibiliter sequitur.

Quantum ad benedictiones, idem ferè dicendū est. Nam cum benedicimus homines, domos, agros, & similia, illo signo commendamus Deo per Christi merita res illas, quas benedicimus: & similiter cum benedicimus aquam, oleum, ramos, candelas, &c. commendamus res eas Deo, eumque precamur, ut velit illas nobis esse salutare, utque per eas tanquam per instrumenta nos adiuuet.

Denique id, quod explicitè petimus precibus, idem implicitè petimus per signum crucis. Quamquam non potest nec debet negari, quin etiam aliqua sanctitas accedat rebus, cum signantur cruce: non quidem sanctitas, quæ sit aliqua qualitas physica, sed sanctitas in relatione consistens, qualis est crucis, clauorum, vestium, aliarumque rerum, quæ contingunt Christum, aut Sanctos: & qualis est eorum, qui tangunt reliquias Sæctorum. Nam sanctificari aliquo modo eos, qui tangunt reliquias, constanter docent Patres; Basilii in Prolis. Gregorius Nyssenus in vita S. Theodori; Ioannes Chrysostomus in sermone de sanctis Iuuentio, & Maximo, & alij. Si autem contactus reliquiarum sanctificat, cur non etiam contactus vexilli salutaris? Certè AUGUSTINVS lib. 2. de peccatorum meritis, & remissione, cap. 26. id asserit: *Catechumenos, inquit, secundum quendam modum suum per signum Christi, & orationem manus impositionis puto sanctificari: & quod accipiunt, quamuis non sit corpus Christi, sanctum est tamen.* Atque hæc de Reliquiis, &

Imaginibus pro instituta nostri operis breuitate sufficiant.

•••••

LIBER